

กษัตริย์ ผู้เป็น แบบอย่าง

หนึ่งในพระราชจริยาวัตรที่เป็น “แบบอย่าง”
ให้แก่คนไทยทั้งมวล นั่นคือ

“ความพอเพียง” และ “ความประหยัด”

ตั้งแต่ข้าพเจ้าได้เติบโตมาในรัชสมัยของ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช คำ
ที่มีคุณค่าขึ้นห้อยครั้งที่ทรงมอบไว้ให้แก่ประชาชนคนไทย
ทั้งประเทศ คือ “ความพอเพียง” หากกระนั้นยังไม่
เท่ากับได้เห็นและสัมผัสถึงความตั้งใจจริงที่ทรงปฏิบัติตน
เป็นตัวอย่างให้เราประชาชนคนไทยได้สัมผัสด้วยใจ ดัง
เช่นเรื่องราวที่ถูกถ่ายทอดจากบุคคลรอบข้างที่ได้ทำงาน
รับใช้เบื้องพระยุคลบาท

นิตยสาร @Rama ฉบับพิเศษนี้ขอหยิบยกเรื่อง
ราวอันน่าประทับใจให้ผู้อ่านได้สัมผัสถึงพระผู้ทรงเป็น
แบบอย่างในด้าน “ความพอเพียง” และ “ความประหยัด”

*“การใช้จ่ายอย่างประหยัดนั้น จะเป็นหลักประกัน
ความสมบูรณ์พูนสุขของผู้ประหยัดเอง และครอบครัวช่วย
ป้องกันความขาดแคลน ในวันข้างหน้า
การประหยัดดังกล่าวนี้จะมีผลดี ไม่เฉพาะ
แก่ผู้ที่ประหยัดเท่านั้น ยังเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติด้วย”*

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
เนื่องในวันขึ้นปีใหม่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๒

จักรยานส่วนพระองค์

ครั้งหนึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๙ กราบทูลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เพราะเพื่อนคนอื่น ๆ เขามีจักรยานกัน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ว่า “ลูกอยากได้จักรยาน ลูกก็ต้องเก็บค่าขนมไว้สิ หยอด
กระป๋องวันละเหรียญ ได้มากค่อยเอาไปซื้อจักรยาน”

พอถึงวันปีใหม่ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็บอกว่า “ปีใหม่
แล้ว เราไปซื้อจักรยานกัน แค่ว่ากระป๋อง...ดูซิว่ามีเงิน
เท่าไร?” เสร็จแล้วสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ถามว่า “ส่วนที่แถมนะ
มากกว่าเงินที่มีในกระป๋องอีก สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีเมตตาให้
เงินลูก สอนให้ลูก ๆ ทุกคนรู้จักคุณค่าของเงิน อยากได้
อะไรต้องเริ่มจากตัวเรา ซึ่งคำสอนต่าง ๆ นั้น ได้ติดตัว
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ มาโดยตลอด

ที่มา: หนังสือจักรยานกระป๋องคนจน เจ้าฟ้าแห่งสยาม

ยาสีพระทนต์ (ยาสีฟัน)

ศาสตราจารย์พิเศษทันตแพทย์หญิงท่านผู้หญิงเพ็ชรา เตชะกัมพูช ทันตแพทย์ประจำพระองค์ อดีตคณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เขียนเล่าให้ฟังว่า

“ครั้งหนึ่งทันตแพทย์ประจำพระองค์ กราบถวายบังคมทูลเรื่องศิษย์ทันตแพทย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยบางคนมีค่านิยมในการใช้ของต่างประเทศและมีราคาแพง รายที่ไม่มีทรัพย์พอซื้อหา ก็ยังชวนขายเข้ามาใช้เป็นการชั่วคราวชั่วคราว ซึ่งเท่าที่ทราบมา มีความแตกต่างจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ที่ทรงนิยมใช้กระเป่าที่ผลิตภายในประเทศเช่นสามัญชนทั่วไปทรงใช้ดินสอสีนั้นจนต้องต่อถาม แม้ยาสีพระทนต์ของพระองค์ท่าน ก็ทรงใช้ตามแปรงพระทนต์ริดหลอดยาจนแบบจนแน่ใจว่าไม่มียาสีพระทนต์หลงเหลืออยู่ในหลอดจริง ๆ”

เมื่อกราบบังคมทูลเสร็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงรับสั่งว่า ของพระองค์ท่านก็เหมือนกัน และยังทรงรับสั่งต่อไปด้วยอีกว่า เมื่อไม่นานมานี้เองมหาดเล็กห้องสรงเห็นว่ายาสีพระทนต์ของพระองค์คงใช้หมดแล้วจึงได้นำหลอดใหม่มาเปลี่ยนให้แทน เมื่อพระองค์ได้ทรงทราบ ก็ได้ขอให้เขานำยาสีพระทนต์หลอดเก่ามาคืนและพระองค์ยังทรงสามารถใช้ต่อไปได้อีกถึง ๕ วัน จะเห็นได้ว่าในส่วนของพระองค์เองนั้นทรงประหยัดอย่างยิ่ง ซึ่งตรงกันข้ามกับพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ที่ทรงพระราชทานเพื่อราษฎรผู้ยากไร้อยู่เป็นนิจ พระจริยาวัตรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ได้แสดงให้เห็นอย่างแจ่มชัดถึงพระวิริยะ อุตสาหะ ตลอดจนความประหยัดในการใช้ของอย่างคุ้มค่า

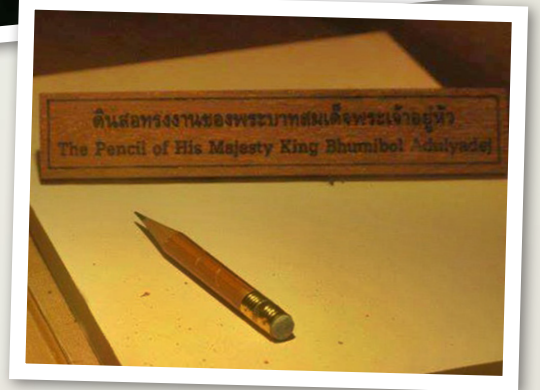
หลังจากนั้นทันตแพทย์ประจำพระองค์ได้กราบพระบาททูลขอพระราชทานหลอดยาสีพระทนต์หลอดนั้น เพื่อนำไปให้ศิษย์ได้เห็นและรับใส่เกล้าเป็นตัวอย่างเพื่อประพฤติปฏิบัติในโอกาสต่อ ๆ ไป

ประมาธหนึ่งสัปดาห์หลังจากนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ได้ทรงพระราชทานส่งหลอดยาสีพระทนต์เปล่าหลอดนั้นมาให้ถึงบ้าน ทันตแพทย์ประจำพระองค์รู้สึกซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้า ยิ่งเมื่อได้พิจารณาถึงลักษณะของหลอดยาสีพระทนต์เปล่าหลอดนั้นแล้วทำให้เกิดความสงสัยว่า เหตุใดหลอดยาสีพระทนต์หลอดนี้จึงแบนราบเรียบโดยตลอด คล้ายแผ่นกระดาษโดยเฉพาะบริเวณคอหลอดยังปรากฏรอยบุ๋มลึกลงไปเกือบถึงเกลียวคอหลอด เมื่อได้มีโอกาสเข้าเฝ้าอีกครั้งในเวลาต่อมา จึงได้รับคำอธิบายจากพระองค์ว่า

“หลอดยาสีพระทนต์ที่เห็นแบนเรียบนั้นเป็นผลจากการใช้ตามแปรงสีพระทนต์ ช่วยริดและกดจนเป็นรอยบุ๋มที่เห็นนั่นเอง และเพื่อที่จะขออนำไปแสดงให้เห็นศิษย์ทันตแพทย์ได้เห็นเป็นอุทาหรณ์ จึงได้ขอพระราชทานุญาตซึ่งพระองค์ท่านก็ได้ทรงพระเมตตาด้วยความเต็มพระทัย”

นี่คือพระราชจริยาวัตรที่งดงาม อันเป็น “แบบอย่าง” ที่น่ายกย่องและพึงประพฤติตาม

ที่มา: หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันอาทิตย์ที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๓
คอลัมน์ “คุยกับประภาส”

ดินสอของพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙

ครั้งหนึ่งมหาดเล็กคนใหม่คนหนึ่ง มีโอกาสได้เข้ามาจัดเก็บสิ่งของในห้องของพระองค์ มหาดเล็กผู้นั้นมองเห็นดินสอแท่งหนึ่งซึ่งถูกใช้งานเหลือสิ้นมากแทบจะกัดเต็มที เขาจึงนำดินสอแท่งนั้นไปทิ้ง เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงเข้ามาในห้องก็ตรัสถามว่า

“ดินสอของเราอยู่ไหน?”

มหาดเล็กก็ตอบว่า .. ได้นำไปทิ้งแล้ว

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงพระราชดำเนินไปที่ถังขยะ ทรงหยิบดินสอแท่งนั้นขึ้นมาแล้วตรัสกับมหาดเล็กคนนั้นว่า “ดินสอแท่งนี้ถึงแม้จะสิ้นจวนจะกัดแล้ว แต่หากเรานำแท่งต่อดินสอมาใส่ ดินสอที่เหมือนจะใช้ไม่ได้แล้วแท่งนี้ก็สามารถใช้ได้เหมือนเดิม สามารถใช้ได้จนหมดแท่ง”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงเลือกใช้ดินสอในการทรงงานเป็นส่วนใหญ่ เพราะด้วยทรงเห็นว่าประหยัด ราคาถูก ผลิตได้ในประเทศ และเมื่อผิดก็สามารถลบออกได้ง่ายแม้จะเป็นเพียงดินสอราคาถูก แต่พระองค์ก็ทรงใช้อย่างประหยัดและเห็นคุณค่าเสมอ

ที่มา: รายการพระทรงเป็นแรงบันดาลใจ
ตอน ดินสอของพระเจ้าอยู่หัว